

10. Соссюр Ф. де. Курс общей лингвистики / Ф. де Соссюр // Соссюр Ф. де. Труды по языкознанию. — М., 1977. — С. 31–273.
11. Уорф Б. Л. Лингвистика и логика / Б. Л. Уорф // Новое в лингвистике. — Вып. 1. — М., 1960. — С. 183–198.
12. Уорф Б. Л. Отношение норм поведения и мышления к языку / Б. Л. Уорф // Новое в лингвистике — Вып. 1. — М., 1960. — С. 135–168.
13. Шевченко Л. І. Інтелектуалізація української літературної мови : лінгвістика та теоретико-епістемологічна аспектологія : Автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01., 10.02.15. / Л. І. Шевченко. — К., 2002. — 32 с.

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Голубничка Л.О. (Харків)

Сьогодні серед освітніх цінностей, що притаманні ХХІ століттю, науковці називають глобалізацію, культурне та мовне різноманіття. В сучасному глобалізованому світі, де все більшу роль у розвитку кожної окремої країни відіграє «інтегрований інтелект», особливої актуальності набуває полікультурність університетської освіти як європейський ціннісний орієнтир. Європейська спільнота наполягає на необхідності сучасній освіченій людині вміти взаємодіяти у полікультурному середовищі. Так, здатність працювати та жити у багатокультурному суспільстві визнана, розробленою в рамках Ради Європи стратегією «Європейський вибір в освіті», ключовою компетенцією, якою «мають володіти молоді європейці» [1, с. 30]. На цьому також неодноразово акцентувалася увага у документах та матеріалах ЮНЕСКО, де вміння «жити разом» було визначено одним із «чотирьох стовпів, на яких ґрунтується вища освіта» [2, с. 31].

Вітчизняні науковці (С.Авхутська, О.Гаганова, О.Давидова, Х.Дихуа, О.Івашко, О.Жорняк, Є.Ковальчук, В.Кремень, Т.Осьмак, Г.Разлуцька, Л.Чередниченко та ін.) справедливо наголошують, що полікультурна освіта найбільшим чином відповідає потребам сучасного українського суспільства, яке

поділяє загальнолюдські цінності та має намір приєднатися до європейської спільноти.

Метою полікультурної освіти вважають формування нового менталітету, усвідомлення багатокультурної та багатомовної перспективи розвитку людського суспільства, розуміння, визнання та забезпечення прав різних культур на існування, що робить внесок у розвиток загальнолюдської культури.

Одним із джерел створення полікультурної компетенції визначають міжкультурну комунікацію, розвивати яку у вищому навчальному закладі покликане навчання іноземній мові. Адже відомо, що оволодіння іноземними мовами сприяє діалогу культур, котрий є одним із ключових аспектів міжкультурної комунікації.

У сучасному світі потреба в обміні інформацією динамізує спілкування між людьми, що належать до різних лінгвокультурних та національних спільнот. Зазначене вимагає вміння досконало висловлюватися й розуміти специфічні смисли, які виражають та інтерпретують учасники міжкультурної комунікації. Відтак, навчання іноземних мов передбачає й вивчення мовних відмінностей, які можуть впливати на комунікацію між носіями різних мов.

Яскравим прикладом таких відмінностей є міжмовні омоніми, незнання яких може призвести до плутанини або непорозуміння при спілкуванні представників різних лінгвокультурних спільнот. Так, багато слів, що вживаються у сфері освіти, в англійській та українській мовах мають неоднакові значення. Наприклад, англійське слово *college* в країнах Європи та США означає факультет університету, тоді як в Україні його розуміють як заклад довузівської, переважно середньої спеціальної освіти. Слово, яким в українській мові називають керівника вищого навчального закладу – ректор, на англійську перекладається як *chancellor* або *president* (особливо у США), тоді як під словом *rector* англійці розуміють главу духовної семінарії.

Однак заняття з іноземної мови не повинні обмежуватися вивченням семантичних особливостей слів різних мов. Навчаючи міжкультурній комунікації,

викладач зі студентами мають зіставляти різні комунікативні ситуації, способи членування світу мовними засобами, порівнювати мовну поведінку представників різних культур тощо.

Отже, формування полікультурної компетенції вищою освітою відбувається й під час навчання міжкультурній комунікації на заняттях з іноземної мови.

1. Hutmacher Walo. Key competencies for Europe // Report of the Symposium Berne, Switzerland 27-30 March, 1996. Council for Cultural Co-operation (CDCC) // Secondary Education for Europe Strasbourg, 1997. – P. 27-31. 2. Делор Ж. Образование : сокровище / Ж.Делор. – UNESCO, 1996. – 37 с.

LANGUAGE EDUCATION AND PERSONAL DEVELOPMENT OF STUDENTS IN UKRAINE

Holubyeva I.V. (Rivne)

It is possible to consider four major purposes in higher education of the modern society: preparation for the labour market; preparation for the life as active citizens in democratic societies; personal development and the development and maintenance of a broad, advanced knowledge base. It is clear that to achieve all of them is impossible without language education. The ability to communicate with people can be realized only through formation of language competences: competence in native language and in foreign languages. Preparation for active citizenship in democratic societies is inseparable from personal development of the young people in modern world [5].

But in the current higher education debate in Europe, the personal development of student is rarely mentioned. In the United States, it is at least implicit in the concept of liberal arts education. In the Bologna context, the Bologna Declaration strongly emphasized preparation for the labour market, the Prague Communiqué, clearly brought in the role of higher education in preparation for citizenship, and the Berlin Communiqué, by emphasizing the link between higher education, research, language instruction, advanced knowledge base. Personal development has so far not been